



**Samen sterk bij
aanpak armoede**

Diaconia

Tijdschrift voor diaconaal werk | 19e jaargang | nummer 5 | oktober 2006

Colofon

DIAKONIA, 19E JAARGANG, NO. 5,
OKTOBER 2006

Tijdschrift voor hen die plaatselijk actief zijn op diaconaal gebied.

UITGEVER

Diakonia verschijnt zesmaal per jaar en is een uitgave van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland voor het diaconale programma van Kerkinactie.

Kerkinactie is het missionaire en diaconale werk in binnen- en buitenland van de Protestantse Kerk in Nederland. Delen van dit werk worden uitgevoerd mede namens tien oecumenisch georiënteerde kerken en organisaties in Nederland.

REDACTIERAAD

Sjon Donkers, Meta Floor, Jac Franken, Riet van der Kooij, Gerda van Leeuwen, Henny Nagelhout (eindredacteur), Jan Ritman, Corinth van Schaik, Ruud Slabbertje (voorzitter), Irene Stok.

OPMAAK EN DRUK

Roto Smeets Grafiservices, Utrecht.

ADMINISTRATIEADRES

Adressen- en periodiekenadministratie, Postbus 8504, 3503 RM Utrecht, tel. (030) 880 17 25, fax (030) 880 15 84, e-mail: abonnementen@pkn.nl.

REDACTIEADRES

Postbus 456, 3500 AL Utrecht, tel. (030) 880 17 90, fax (030) 880 14 57, e-mail: h.nagelhout@kerkinactie.nl.

ABONNEMENTEN

De abonnementsprijs bedraagt € 12,10 per jaar. Losse nummers € 2,50.

GESPROKEN DIAKONIA

Diakonia is ten behoeve van visueel gehandicapten ook verkrijgbaar in gesproken vorm op audiocassettes. Voor een abonnement of een proefcassette kunt u terecht bij de CBB, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. (0341) 56 54 77. Daar kunt u ook informatie krijgen over de uitgave in brailleschrift.

WEBSITE

www.kerkinactie.nl

ISSN 0167 - 1472



Inhoud

- 3 Beeld
Henk van IJken
- 5 “We willen er voor iedereen zijn”
Ellen van der Kemp
- 6 “Hier kan ik de ontvangende partij zijn” - Over het werk van de Arke Herberg in Drachten
Ellen van der Kemp
- 7 Bewoners Exodushuizen als mens gewaardeerd
- 8 Zwitserleven of houtje bijten? Diaconale aandacht voor armoede bij ouderen
Kees Tinga
- 10 Nieuwe mogelijkheid voor grond rond de kerk
- 10 Laatste eindsprint inzameling van ‘oud’ geld
- 11 Samen sterk bij aanpak armoede
- 11 Diakoos
- 12 De naaste centraal - de werken van barmhartigheid
Sjon Donkers
- 14 “Die kinderen hebben soms al meer meegemaakt dan jij en ik bij elkaar” Jeugddiaconaat in Hattem
Henk van IJken
- 16 Hoe werken diaconie en predikant samen?
- 17 Nieuwe diakenen gewenst?!
Heileen Holman
- 19 Collecte diaconaat op 29 oktober
Peter de Bie
- 20 De diaken aan de slag met liturgie
Hans Arwert
- 22 Kort
- 24 Oefening in hoop

BIJ DE VOORPLAAT

In ons land ondervinden ook kinderen de gevolgen van armoede. Onderzoek wijst uit dat in Nederland 450.000 kinderen in armoede opgroeien. De diaconaatcollecte staat op 29 oktober in het teken van armoede in Nederland. Armoede in ons rijke land is een hardnekkig probleem. De laatste jaren wordt het er zeker niet beter op. U kunt hier meer over lezen op pagina 19.

(foto: Gerrit Groeneveld)



Hoe vind je nieuwe diakenen?

Een stappenplan biedt houvast. Zie pag. 17 en 18.



GERRIT GROENEFELD/KERKINACTIE

Diaconale aandacht voor ouderen

Over armoede, ouderen en de diaconie. Pag. 8 en 9.



GERRIT GROENEFELD/KERKINACTIE

Collecte diaconaat op 29 oktober

Informatie en liturgiesuggesties bij de diaconale collecte. Zie pag. 19 e.v.

HENK VAN IJKEN

Beeld

Ouderen zijn rijk en welvarend of arm en hulpbehoevend. Althans zo duiken ze meestal op in de massamedia. In kranten en tijdschriften, op de radio of de tv zien we ouderen die hun 'Zwitserleven-gevoel' uitleven. Maar er is ook het beeld van ouderen die afhankelijk, hulpbehoevend en eigenlijk een beetje zielig zijn. De werkelijkheid is anders dan de beelden die we krijgen voorgeschoteld. De welvaart onder ouderen is inderdaad toegenomen. Maar er zijn ook aanzienlijke groepen ouderen die met moeite de eindjes aan elkaar kunnen knopen. Hoe zit die verdeling tussen arme en rijke ouderen nu in elkaar? En hoe kan een diaconie daarmee omgaan? Kees Tinga doet daarvoor een eerste aanzet op pagina 8 en volgende.

Armoede is in Nederland geen kwestie van schokkende beelden van kinderen die doodgaan van de honger. Het is wel een kwestie van ouders en kinderen die langzaam maar zeker in een wurggreep terechtkomen. Ze hebben continue gebrek aan geld voor alles dat uitstijgt boven de meest elementaire behoeften; en soms kan zelfs daarin niet meer fatsoenlijk worden voorzien.

Toch heeft niet iedereen er weet van. Daarom is het van belang dat diaconieën het niet laten bij het bijstaan van arme mensen. Het is ook nodig om in de gemeente en daarbuiten bekend te maken *dat* er armoede is in ons land.

Dat kan bijvoorbeeld tijdens de diaconaatcollecte van Kerkinactie op 29 oktober die in het teken van armoede in Nederland staat. Achtergronden en liturgiesuggesties kunt u vinden op de pagina's 19, 20 en 21.

En door het meedoen aan de Landelijke Diaconale Dag waar diakenen hun krachten kunnen bundelen bij de aanpak van armoede. Zie pag. 11.



Oud-diaken Aukje Wijma (zittend), diaken Nesia de Wilde (achtergrond) en een vrijwilligster.

Dubbelportret van Aukje Wijma, oud-diaken (“Eens een diaken, altijd een diaken”) en mevrouw D. Reitsma, gaste in de Arke Herberg in Drachten.

“We willen er voor iedereen zijn”

TEKST ELLEN VAN DER KEMP FOTO'S SIETSE DE BOER

“Welkom in de Arke Herberg” staat er op een bord bij de ingang. Om half drie precies komen de eerste gasten binnen. Iedere gast die de zaal binnenkomt, wordt enthousiast begroet door een vrijwilliger. Tegen drie uur zitten er zo’n dertig mensen rond de tafeltjes en zijn de meesten al druk met elkaar in gesprek.

Elke maand wordt in het kerkgebouw van de protestantse gemeente De Arke in Drachten een zondagmiddagherberg gehouden. Oud-diaken Aukje Wijma (59) vindt gastvrijheid het belangrijkste van deze zondagmiddagherberg. “Iedereen moet zich welkom voelen”, zegt ze. “Onder de vrijwilligers zijn er daarom zowel vrouwen als mannen, zodat het niet een vrouwenclubje of een mannenclubje wordt. Ook is erop gelet dat er zowel alleenstaanden als echtparen onder de vrijwilligers zijn.” Aukje is zelf weduwe en haar kinderen zijn al een aantal jaren het huis uit.

EENS EEN DIAKEN...

Vanaf het begin heeft ze het initiatief van de zondagmiddagherberg toegejuicht. “En eens een diaken, altijd een diaken. Toen dit startte vonden we dit als diaconie een echt diaconale taak. Daarom ondersteunt de diaconie dit financieel, maar ook met de aanwezigheid van een diaken bij elke herbergmiddag. Ik vind het belangrijk dat de kerk zichtbaar is in de samenleving en dat de kerk open is. We zijn veel te veel gefocust op de zondagsdiensten. Het is ‘zonde’ dat de kerk door de week dicht is. Als we de deuren

van de kerken meer open zouden doen, zouden we verbaasd staan van wat er allemaal binnenkomt. Ik kom hier om een luisterend oor te bieden als mensen dat nodig hebben, maar ook omdat ik het zelf gezellig vind.”

ONGEDWONGEN

“Twee en een half jaar geleden zijn we met de zondagmiddagherberg begonnen”, vertelt Aukje. “De vraag kwam van ex-psychiatrische patiënten om iets in het weekend te organiseren. De predikant heeft dat opgepikt.” De organisatie van de zondagmiddagherberg ligt nu in de handen van een stuurgroep, bestaande uit vier personen die de taken verdelen over de vrijwilligers. In de stuurgroep is de diaconie vertegenwoordigd. “Iedere vrijwilliger heeft een heldere taakomschrijving. In het begin hebben we wel eens geprobeerd een activiteit te organiseren, maar dat werkte niet. Daardoor krijgen de gasten het idee dat ze iets moeten. Het is beter om het niet te ingewikkeld te maken en niet te veel te organiseren. Dat is voor jezelf gemakkelijker, maar het zorgt ook voor een ongedwongen sfeer: niets hoeft, alles mag.” De sfeer is inderdaad ongedwongen deze zondagmiddag. Mensen drinken koffie of thee aan tafeltjes en praten wat. Er is een tafel waar spelletjes op liggen en een tafel waaraan kaarten gemaakt worden die vervolgens naar mensen gestuurd worden die wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken. In een andere zaal is een groepje aan het sjoelen. In een volgende zaal worden tafels gedekt voor de broodmaaltijd die aan het einde van de middag plaatsvindt. Twee keer per jaar wordt er een gezamenlijke

maaltijd gehouden. “We hebben deze maaltijd speciaal in de zomer georganiseerd omdat er veel mensen op vakantie zijn en dan duurt die periode voor ouderen en alleenstaanden erg lang”, vertelt een vrijwilliger die de tafels toebereidt.

KAARTEN

Nesia de Wilde is diaken. Er is tijdens de zondagmiddagherberg altijd iemand van de diaconie aanwezig. Nesia is druk bezig met de kaarten. Het is als het ware een diaconaal projectje binnen een diaconaal project. “Mensen vinden het zo leuk om een kaart te ontvangen”, vertelt Aukje. “Iedereen kan ook met namen en adressen aankomen. Als ze weten dat er iemand ziek is of als er iemand is die het een beetje moeilijk heeft, dan maken we voor hem of haar een kaart. Iedereen die hier aanwezig is, zet zijn naam erop. Aan het einde van de middag worden de kaarten verdeeld en rondgebracht.” In de loop van de twee en een half jaar is de zondagmiddagherberg bekend geworden in de hele omgeving van Drachten. “Er komen hier ook mensen van buiten Drachten. Waarschijnlijk dankzij de advertenties die we in de kranten plaatsen en natuurlijk door mond-tot-mondreclame. We zorgen altijd voor veel publiciteit, want we willen er voor iedereen zijn”, benadrukt Aukje terwijl ze aanschuift bij een gast om ‘even bij te praten’.

Ellen van der Kemp is freelance journaliste.

“Hier kan ik de ontvangende partij zijn”

“Denk jij er ook wel eens over na hoe het hiernamaals eruit zal zien?”, vraagt mevrouw Reitsma aan Aukje Wijma. “Mijn man sprak in plaats van over ‘het hiernamaals’ over ‘de gloria’. Hij fantaseerde dan wel eens dat hij Luther of Calvijn tegen zou komen en eens flink met hen van gedachten zou wisselen”, lacht ze.

Mevrouw D. Reitsma (75) komt zo vaak als maar mogelijk is naar de zondagmiddagherberg. “Als ik er een keer niet bij ben, dan is het omdat ik niet kan. Anders kom ik altijd. Gewoon voor de gezelligheid. De hele week heb je dingetjes te doen en heb je aanspraak, maar de zondag is zo stil en duurt zo lang. Toen dit werd opgezet heb ik de vlag uitgestoken. De kerk is er voor de mensen, vind ik. Hier zie je wat er met het geld van de diaconie gebeurt. Ik ben geneigd om meer geld in de collectezak te doen, omdat ik nu zie waar het blijft. Er zijn natuurlijk meer plekken waar ouderen en alleenstaanden naar toe kunnen, maar die zijn niet zo gezellig als hier. Hier hoeft niks, maar kan vanalles: je kunt spelletjes doen of iets creatiefs of gewoon een beetje kletsen. Bovendien zijn de vrijwilligers fantastisch. Als één van de vrijwilligers hoort dat je slecht ter been bent en daardoor niet kan komen, dan zorgt hij of zij ervoor dat je opgehaald wordt.” “En als je binnenkomt en ze zien dat je niet lang kunt staan, dan pakken ze meteen een stoel”, vult haar buurvrouw aan. “Ze houden ook in de gaten of je genoeg aan-



SIETSE DE BOER

spraak hebt”, zegt mevrouw Reitsma. “Je wordt niet alleen gelaten.”

DREMPEL

“Je bent hier ook vrij om te komen en te gaan. Dat is zo prettig. Als je je een keertje niet zo lekker voelt, dan ga je wat korter”, zegt mevrouw Reitsma. “Sommige herberggasten komen helaas niet meer in de kerkdiensten, maar ze komen wel hier! Blijkbaar is de drempel om hier te komen lager. Dat van die kaarten vind ik ook erg mooi”, gaat ze verder. “Vier jaar geleden is mijn man overleden. Op een gegeven moment kreeg ik zo’n kaart thuis met allemaal namen erop. Dan springen de tranen je in de ogen. Mijn man was predikant. Als vrouw van de predikant heb je een bepaalde plek in de gemeente. Mensen komen dan niet snel naar je toe, ze denken dat je het wel redt. De drempel is te hoog. Ik was altijd de gevende

partij. Hier kan ik de ontvangende partij zijn.”

UITLAATKLEP

“Zet mijn naam ook maar op de kaart”, zegt mevrouw Reitsma tegen haar buurman, als er kaarten rondgaan om ondertekend te worden. Mevrouw Reitsma heeft problemen met haar ogen, waardoor ze slecht contrasten ziet. Ook heeft ze last van epilepsie. “Ik woon in een bejaardenflat. Je kunt daar zorg op maat inkopen en als je hulp nodig hebt, dan is er altijd iemand in de buurt.” Toch vindt ze het belangrijk om naar de zondagmiddagherberg te komen. “Hier heb je een uitlaatklep. Je ziet zoveel ellende op tv, maar je kunt het tegen niemand zeggen. Hier kun je jezelf ‘schoon’ praten.”

Ellen van der Kemp is freelance journaliste.

Bewoners Exodushuizen als mens gewaardeerd

Stichting Exodus Nederland biedt opvang, begeleiding en nazorg aan ex-gedetineerden en gedetineerden in de laatste fase van hun detentie. Dit jaar viert Exodus haar 25-jarig jubileum. In deze periode is Exodus uitgegroeid van een lokaal Haags initiatief van kerken en vrijwilligers tot een landelijke, breed-christelijke organisatie van tien Exodushuizen en ruim 1300 vrijwilligers binnen en buiten de gevangensmuren. Jaarlijks ontvangen zo'n 4000 (ex-)gedetineerden en hun familieleden steun van

Exodus. Ondanks de constructieve samenwerking met het Ministerie van Justitie staat de structurele financiering van het Exoduswerk onder druk. Het huidige kabinet zet sterk in op de eigen verantwoordelijkheid van burgers. Dit leidt tot een terugtrekkende beweging door de overheid, die ook bij kerken en diaconieën niet onopgemerkt blijft.

De vraag is of van ex-gedetineerden verwacht mag worden dat zij na detentie zelfstandig buiten



FOTOS EXODUS NEDERLAND

Exodusbewoner zet onder toezicht van de pers zijn handtekening op een muurschildering in Exodushuis Den Bosch. Het kunstwerk werd gemaakt door bewoners en kunstenaar Jan Haen.

de criminaliteit hun weg vinden in onze samenleving. Is er ook niet een rol weggelegd voor overheid, kerken, gemeenten, het bedrijfsleven en individuele burgers? Bestaat eigen verantwoordelijkheid niet juist bij de gratie van solidariteit en verbondenheid?

Vrijwilligers zijn voor Exodus erg belangrijk: zij treden op als 'maatje' voor een (ex-)gedetineerde, spelen een potje voetbal met bewoners van een Exodushuis of houden de administratie op orde. Behalve dat zo een orga-

nisatie draaiende wordt gehouden, worden (ex-)gedetineerden weer betrokken bij de samenleving en weten zij zich als mens gewaardeerd.

Marloes Berings, Stichting Exodus Nederland

Kerkinactie steunt, met uw bijdragen, het werk van Exodus met € 36.000. Zie Geloof in Uitvoering, projectnummer D 735002.



Bij Stichting Exodus Stoel Drenthe doen bewoners werkervaring op. Op bestelling maken zij onder meer hobbelpaarden, konijnenhokken en vogelhuisjes.

DIACONALE AANDACHT VOOR ARMOEDE BIJ OUDEREN

Zwitserleven of houtje bijten?

TEKST **KEES TINGA**

Waar ons land nu nog zo'n 15 procent vijfenzestigplussers telt, zal dat percentage in 2040 tien punten hoger liggen. Eén op de vier landgenoten 'bejaard', denk het je eens in, wat dat voor consequenties zal hebben, voor de economie, voor beleidsterreinen als wonen, zorgen en recreëren, voor het politieke en culturele klimaat – en voor geloof en kerk.

Wat zijn de te verwachten gevolgen voor het kerkenwerk en vooral voor de diaconie? Een kleine terreinverkenning en een paar aanbevelingen voor 'diaken zijn in een vergrijzende samenleving', waarin niet alle ouderen genieten van het 'Zwitserleven-gevoel'.

WAT HEET OUD?

Vroeger was ouderdom duidelijk: 65 jaar was de leeftijd en dan was het ook de hoogste tijd voor het 'rusthuis'. Minstens zo belangrijk is het beschrijven van de beleving van ouder worden. Iedereen herkent immers dat mensen soms vroeg oud kunnen zijn (of lijken) maar ook wel eens eeuwig jong.

Er is enerzijds een grote groep vitale (vaak nog wat jongere) ouderen en anderzijds een groeiende groep zorgbehoefte (meestal oudere) ouderen.

ZIJN ER ARME OUDEREN?

De massamedia - vooral de reclame - bombarderen ons met het imago van de welvarende oudere, meestal een man, de bijna mythologische figuur van het 'Zwitserleven-gevoel' In de kerk bestaat vaak nog het

tegenovergestelde beeld: dat van de oudere die per definitie afhankelijk en een beetje zielig is.

De werkelijkheid is anders dan de beelden die we krijgen voorgeschoteld. Het Sociaal Cultureel Planbureau toont aan dat er de laatste jaren sprake is van een tweezijdige ontwikkeling. De welvaart onder ouderen is over de hele linie iets toegenomen. Maar er zijn ook aanzienlijke groepen ouderen die aan die toegenomen welvaart geen deel hebben. Alleenstaanden horen daar vaak bij, ouderen met alleen AOW - of zelfs niet eens een volledige AOW. In de laatste 'Rapportage ouderen' van het Sociaal en Cultureel Planbureau wordt bijzondere aandacht gevestigd op jongere ouderen' in een armoedesituatie. Dit zijn meestal mensen die rond hun vijftigste hun

baan verloren (door ontslag, ziekte of ongeval), geen nieuw werk vonden en slachtoffer werden van versoberingen in de sociale zekerheid.

FEITEN EN CIJFERS

Onderzoek naar de inkomenspositie van ouderen in ons land maakt duidelijk dat die over de hele linie sterk verbeterd is tussen 1994 en 2001. In 1994 was 15 procent van de 65-plussers arm; bij de 75-plussers was dat zelfs 30 procent. Tien jaar later ligt het percentage arme 65-plussers op 7 (= 104.000 huishoudens of te wel 119.000 personen), dat van de 75-plussers op 16. (Gegevens van CBS en SCP).

In de Ouderenrapportage van 2006 wordt duidelijk dat veel ouderen ondanks de relatieve welvaartsstijging bij de groep lagere inkomens blijven



GERRIT GROENEVELD/KERKINACTIE



MARCEL, MENSE/KERKINACTIE

OUDEREN, BIJBEL, KERK

‘Eer uw vader en uw moeder...’,
‘Gedenk dan Uw Schepper in uw
jongelingsjaren...’

Tijdens de Diaconale Ontmoetings-
dagen van 2004 hield Herman
Noordegraaf een inleiding met
bijbelse overwegingen. De tekst is
nog verkrijgbaar bij Kerkinactie
(Marijke Gaastra, tel. (030) 880 18
86).

Eveneens in 2004 gaf *toer* (toerus-
tingblad voor inspirerend kerk-zijn)
een themanummer uit over het
thema ‘kerk en ouderen’; te bestel-
len bij Boekencentrum, tel. (079)
362 86 28, www.boekencentrum.nl.
Via de websites van de Protes-
tante Kerk en Kerkinactie zijn
verschillende brochures en pasto-
rale handreikingen over ‘ouderen
en kerk’ te bestellen.

Bij protestantse dienstencentra
zijn consulenten werkzaam met
speciale opdrachten voor ouderen-
werk; informeer eens bij hen.

behoren: een derde van de leeftijds-
groep tussen 65 en 75 heeft een
inkomen beneden de 120 procent
van het minimum (zeg maar zo’n
€1050,- netto per maand voor een
alleenstaande). Voor ouderen boven
de 75 ligt het percentage op 50.
Onder de ouderen zijn sommige
groepen financieel extra kwetsbaar:
chronisch zieken en gehandicapten
horen daar vanouds bij (hun zorg-
kosten zijn relatief hoog) maar ook
een groeiende groep burgers met een
onvolledige AOW-uitkering (op dit
moment 18 procent van alle AOW
gerechtigden). Onder die laatste
groep zijn veel immigranten

DIACONIE, OUDEREN EN ARMOEDE

Het traditionele bloemetje voor
‘ouderen’ kan een goed middel zijn
voor echt contact over hun leefsitu-
atie. Uit zulke contacten kunnen
behoeften worden geïnventariseerd,
op allerlei gebieden van zorg, recre-
atie of andere ondersteuning. Maar
in dit artikel ligt de spits niet toe-
vallig bij armoede als een dringend
aandachtveld. Wat te doen? Waar
te beginnen?

In Hengelo werken de diaconie en
de lokale Stichting Welzijn Ouderen

samen om stille armoede onder ou-
deren te voorkomen en te verhelpen.
In een kader bij dit artikel vindt u
informatie over een project van het
Nibud (landelijk instituut voor bud-
getvoorlichting) dat op het terrein
van armoede onder ouderen actief
is geworden. Ook de ouderenbonden
zijn alert geworden. Een diaconie
die meer aandacht wil geven aan de
leefsituatie van ouderen doet er goed
aan om zich grondig te informeren
(zie het kader met informatiemateri-
aal), zowel over ouderen en ouderen-
beleid in het algemeen als over de
specifieke lokale situatie. Eigen gesprekken met ouderen en
hun organisaties en steunpunten
zijn daarbij onmisbaar. Contact
met een moskee zou daarbij ook
heel waardevol kunnen zijn. Voor
een effectieve beïnvloeding van lo-
kaal sociaal beleid – een belangrijk
onderdeel van diaconaal beleid nu
de Wet Maatschappelijke Onder-
steuning van kracht gaat worden
– zal een diaconie steeds vaker met
partners moeten samenwerken en
onderhandelen.

*Kees Tinga is projectmedewerker van
Kerkinactie / diaconaat.*

INFORMATIE OVER OUDEREN EN WELZIJN

Onmisbare informatie is te
vinden bij het ‘ Kenniscentrum
Ouderen’ van het NIZW
(www.nizw.nl), bijvoorbeeld de
feiten over ‘Ouderen in Neder-
land’, met daarin samenvattingen
van allerlei feiten en cijfers uit
onderzoek. Samen met Civiq (in-
stituut voor vrijwillige inzet) gaf
het NIZW ook een boekje uit met
de titel ‘Grip op de vergrijzing’ (te
bestellen via www.civiq.nl).
Andere informatiebronnen: Stich-
ting Kronos (‘Een andere kijk op
ouder worden’, zie [www.stich-
tingkronos.nl](http://www.stich-
tingkronos.nl)), de ouderenbonden
(PCOB, ANBO, Unie KBO), lokale
Stichtingen Welzijn Ouderen.

OUDEREN EN ARMOEDE

Het nationaal instituut voor
budgetvoorlichting (Nibud) geeft
praktisch informatiemateriaal uit
(waaronder een handzame folder:
Financieel Fit Op Leeftijd). Adres:
Postbus 19250, 3501 DG Utrecht,
tel. (030) 239 13 65, www.nibud.nl.

Nieuwe mogelijkheid voor grond rond de kerk

Om bijna iedere kerk ligt een niet-gebruikte ruimte. En tegelijk heeft de kerk behoefte om diaconaal en missionair aanwezig te zijn. Wat ligt er meer voor de hand dan die ruimte direct om de kerk te gebruiken voor dit doel, bijvoorbeeld als een 'kerkspeelplein'?

De Protestantse Kerk in Nederland sloeg de handen ineen met Jantje Beton in het project Kerkspeelplein. In ons land is voor kinderen in dorpen en stadswijken soms weinig plek om veilig te kunnen spelen. Kerkspeelpleinen bieden daarvoor een gelegenheid. Ze zijn in de eerste plaats bedoeld voor de jeugd, maar ook oudere gemeenteleden en buurtbewoners kunnen elkaar daar ontmoeten. Zo krijgt de ruimte rondom het kerkgebouw een maatschappelijke functie.

Het kerkplein van de Michaëlkerk in Leersum is op 23 september het eerste officiële kerkspeelplein geworden. Nog dit jaar wordt in Den Haag, in de drukke en multiculturele wijk Escamp een kerkspeelplein geopend rond de Juliana-Valkenboskerk, waarbij mogelijk ook de aangrenzende moskee wordt betrokken. Diverse lokale, kerkelijke gemeentes werken aan de realisatie van een kerkspeelplein in 2007.

LUISTEREN

Ook voor de diaconie kan een kerkspeelplein een functie vervullen. Het gaat immers om een ontmoetingsplek waar iedereen welkom is. Waar mensen een luisterend oor kunnen zijn voor elkaar. En naar elkaar luisteren is toch de essentie van diaconaal handelen. Zowel kerkenraden en diaconieën als moskeeën kunnen financiële



ondersteuning aanvragen en gebruik maken van het speciaal ontwikkelde stappenplan om van hun kerkplein een kerkspeelplein te maken. U kunt dit stappenplan, en meer informatie, vinden op de website www.kerkspeelplein.nl.

Laatste eindsprint inzameling van 'oud' geld

Uit recent onderzoek blijkt dat er nog voor een half miljard gulden(!) aan oude munten rondzwerft in Nederlandse bureauladen, broeken, sokken en spaarvarkentjes. Deze guldenmunten kunnen nog tot 1 januari 2007 bij de Nederlandsche Bank ingeleverd worden. Wat zou het prachtig zijn als een deel van dit 'waardeloze blik' zou veranderen in klinke munt voor de projecten van Kerkinactie.

Daarom organiseert Kerkinactie een laatste inzameling van oud geld, om te besteden aan diaconale projecten, in Nederland en daar-

buiten. We hopen dat ook diakenen meedoen met deze actie. Om u te helpen deze actie onder uw gemeenteleden bekend te maken, hebben wij een actie-enveloppe gemaakt. Bij deze Diakonia vindt u één exemplaar van de enveloppe bijgesloten.

HOE AAN DE SLAG?

1. Bestel extra actie-enveloppen via brochureverkoop@pkn.nl
2. Sluit de actie-enveloppen in het kerkblad bij of deel ze uit rondom de kerkdienst.
3. Plaats een inzamelbox in de kerk.
4. Plaats een bericht in het kerkblad maar stuur ook een persbericht naar de lokale pers. Zo bereikt u ook mensen van buiten de kerkelijke gemeente met de actie. (Een voorbeeld persbericht

vindt u op www.kerkinactie.nl/inzamelingsacties).

OOK BUITENLANDS GELD WELKOM!

Niet alleen al het oude Nederlandse munt- en briefgeld, maar ook buitenlands geld is welkom. Buitenlands geld wordt via de Stichting Change in the Air van KLM-personeel bij de nationale banken van andere landen omgewisseld. De oude, bijzondere munten en bankbiljetten worden verkocht aan de munthandel.

U kunt de opbrengst vóór 1 november inleveren bij uw kerk. Óf - de allerlaatste mogelijkheid - op de Landelijke Diaconale Dag op 18 november in de Jaarbeurs in Utrecht.

Samen sterk bij aanpak armoede

Wel eens op een Landelijke Diaconale Dag geweest? En onder de indruk geraakt van wat er allemaal gebeurt aan diaconaal werk in Nederland? Het gevoel gedeeld dat je er niet alleen voor staat? Kennis opgefrist en bemoedigd door nieuwe inzichten? Gelachen om het cabaret dat diaconaal werk van de zonnige kant bekijkt? Samen met duizend andere diakenen een traantje weggepinkt onder het zingen van een ontroerend lied?

Op 18 november is er weer een kans om zo'n dag mee te maken. Het belooft dit keer, vlak voor de Tweede-Kamerverkiezingen een bijzondere dag te worden. In de Jaarbeurs in Utrecht vindt voor de 111e keer sinds 1888 een bijeenkomst plaats van diakenen uit heel Nederland. Meer dan een eeuw lang al bestaat de traditie van het diakenwerk om samen sterk te staan. Tijdens zo'n dag ervaar je als dat diaken dat je niet alleen staat. Je krijgt nieuwe inzichten in diaconale kwesties, je merkt dat eigenlijk iedereen tegen dezelfde dingen

aanloopt. Daarom is er ook dit keer weer een thema dat iedere diaconie bezighoudt: armoede aangepakt. In Nederland, maar ook wereldwijd. In het ochtendgedeelte worden de uitkomsten van het tweede Kerkinactie-armoedeonderzoek openbaar gemaakt. Aan dit onderzoek naar financiële hulp door diaconieën werkten afgelopen zomer ruim 700 diaconieën van onze Protestantse Kerk mee. Minister De Geus van Sociale Zaken komt op 18 november de onderzoeksresultaten in ontvangst te nemen. Er wordt veel media-aandacht voor dit onderdeel verwacht. Niet alleen omdat het eerste armoedeonderzoek vorig jaar o.a. het NOS-journaal, RTL-nieuws en Netwerk haalde, maar ook omdat dit gevoelige onderwerp vier dagen voor de Tweede-Kamerverkiezingen zeer actueel zal zijn.

ECHT IETS DŌEN

In het ochtendprogramma wordt duidelijk hoe armoede eruit ziet, in Nederland en ook ver weg. Wie zijn de armen in Nederland en in de rest van de wereld? In het middagedeelte is er vooral aandacht voor: hoe kunnen we als diakenen iets doen aan armoede?

Diakenen kunnen zelf 'shoppen' waar ze meer over willen weten. In de Beatrixzaal en in de aangrenzende Expohal zijn zo'n 15 verschillende in- en uitlooplekken ingeruimd om meer te weten te komen over hoe je dat nu doet: armoede aanpakken. Hoe kom je erachter wie arm is? Hoe kun je hulp aan armen met vereende krachten aanpakken? Hoe kun je als werelddiaken armoede in Afrika helpen bestrijden? Een 'formulierenbrigade' uit Gouda laat zien hoe je zonder geld toch mensen verder kunt helpen. Het zijn maar een paar van de vele mogelijkheden om te leren over de aanpak van armoede.

POLITIEK CAFÉ MET KOPSTUKKEN

Nieuw is ook het politiek café tijdens het middagprogramma. In elk geval zijn Hans Spekman (PvdA) en Tineke Huizinga (ChristenUnie) aanwezig om met diakenen te discussiëren over armoede. CDA, VVD en SP hebben ook medewerking toegezegd. Zin om te komen? Diakenen en zwervers zijn van harte welkom! Opgeven kan via www.kerkinactie.nl of via tel. (030) 880 19 39.

Henny Nagelhout, eindredacteur van Diakonia

DIA-KOOS

INHOUD SJON DONKERS ILLUSTRATIE LEX DIRKSE



DE BRON

“... want ik leed honger en ge hebt me te eten gegeven, ik leed dorst en ge hebt me laten drinken, ik was een vreemdeling en ge hebt me in uw samenkomst gebracht, naakt en ge hebt me iets omgeworpen, ik werd ziek en ge hebt naar me omgezien, ik was onder bewaking en ge zijt tot me gekomen!” (Mattheüs 25, vertaling Naardense Bijbel)

Ruim een jaar hebben de werken van barmhartigheid in deze rubriek centraal gestaan.

Acht werken van barmhartigheid. De zes zoals hierboven genoemd in Mattheüs en het later toegevoegde werk ‘de doden begraven’, aangevuld met ‘vrede stichten’. Door de eeuwen heen hebben ze zowel kunstenaars geïnspireerd als diakenen en diaconale mensen in beweging gezet. Daarom als afsluiting de nadruk op bewegen. In de verwachting dat deze acht werken ons blijvend zullen inspireren in het diaconaat.

TER INSPIRATIE

“... Bezielde mensen hebben een heilzame uitwerking op anderen, omdat ze niet alleen voor- en op zichzelf willen leven. Ook de wereld met haar wel en wee gaat hen ter harte. (...) waar mensen gekleed worden springen zij voor hen in de bres, waar zieken beschadigd worden zijn zij aanwezig om te troosten. Bezielde mensen, ze zijn er godzijdank nog volop. Als ze elkaar ontmoeten wordt het leven een feest.” (Jurjen Beumer in Nieuwsbrief najaar 2005 van Stem in de Stad Haarlem)

VERDIEPING

De Bijbel is een boek vol beweging. Mensen trekken op, gaan op weg met onbekende bestemming, en als ze blijven zitten of zich verstoppen worden ze opnieuw opgeroepen om weer op te staan. Want ‘blijven zitten waar je zit’ verandert over het algemeen niets aan een situatie. Uit de vele verhalen blijkt echter dat het niet altijd makkelijk is om in beweging te komen, te blijven

geloven in je droom, in het Visioen van een wereld zoals bedoeld, een menswaardige wereld waar ieder mens telt. Neem het verhaal van de roeping van Mozes (Exodus 3). Hij heeft duidelijke redenen om niet naar de farao te gaan. En wie van ons kan hem ongelijk geven? Mozes wordt met zijn aarzelingen heel herkenbaar neergezet. Het is een prachtig verhaal, dat de grondslag van het geloof van Israël vormt omdat hier - in de Naam die God onthult - een programma tevoorschijn komt waar alle bijbelverhalen op voortborduren: er zijn of er niet zijn.

Nadat God vanuit een brandende doornstruik Mozes heeft geroepen, zegt Hij dat Hij de ellende van het volk heeft gezien en de jammerklachten heeft gehoord. Hij kent hun smarten (vs.7 en 9). Mozes krijgt daarom de opdracht het volk uit Egypte te leiden. Als hij vraagt wat hij moet antwoorden als men hem zal vragen naar de naam van die God van zijn vaderen, antwoordt God: “Ik zal er zijn zoals ik er zal zijn.” Een Naam als een werkwoord. Een Naam die gebeurt. Later in Exodus (33:19) blijkt deze Naam een nog diepere dimensie te hebben. “Ik zal uitroepen de Naam JHWH voor jouw aangezicht: dat ik genadig ben over wie ik genadig ben en mij erbarm over wie ik mij erbarm.” Een verrassende uitleg van de Godsnaam: de woorden genade en barmhartigheid blijken de kernwoorden van de Naam!

TER BEZINNING

Barmhartigheid is het begrip dat Israël in vele perioden van onderdrukking en vervolging op de been heeft gehouden. Het Hebreeuwse

WERKEN VAN BARMHARTIGHEID

De naaste ce

TEKST SJON DONKERS



Vrijwilligers geven handen en voeten aan d

woord voor barmhartigheid heeft alles te maken met het woord baarmoeder, moederschoot. De plek waar het broze mensenleven beschermd wordt. Een kwetsbaar gebied. Oftewel, als je oog krijgt voor leed, onrecht, pijn of verdriet van de ander, word je tot in je ingewanden beroerd en kom je als vanzelf in beweging en wordt zo tot naaste. Het verhaal van de barmhartige Samaritaan laat zien dat deze barmhartigheid de grondhouding, de basis is van dat andere diaconale woord: gerechtigheid. Diaconieën hebben vanouds dat

Centraal



FREDERIK VISEKERENACTIE

De werken van barmhartigheid.

spoor opgepakt. De werken van barmhartigheid hebben daarbij altijd als leidraad gediend. En het mooie van diaconaat is dat diaconen daarbij niet alleen zelf in beweging komen... want zij zetten vaak als vanzelf de hele kerkgemeenschap in beweging! En in die beweging gebeurt het. In het enthousiasme voor mensen, in die gezamenlijke motivatie voor dat Visioen van bevrijding, van een wereld waar ieder mens er mag zijn, waar ieder mens telt, waar niemand genegeerd, onderdrukt, uitgebuit of neergeschoten wordt. Waar

we naast mensen gaan staan, die niet de genade, de vreugde van het leven kunnen proeven, daar worden de twee grondbegrippen van de Naam - genade en barmhartigheid - met elkaar verbonden. Daar worden wij tot naaste van haar of hem die ons tot naaste maakt.

CONCREET

Terugblikkend op de werken van barmhartigheid valt op hoeveel er gebeurt in en rondom kerkelijke gemeenschappen. Al die vrijwilligers zullen er niet dagelijks aan denken, maar zij geven intussen wel concreet handen en voeten aan de acht werken!

Zo passeerden in de afgelopen serie in Diakonia ondermeer maaltijdprojecten, voedselbanken (hongerigen te eten), een bakje koffie in inloophuizen (dorstigen te drinken geven), inzet voor en opvang van asielzoekers (vreemdelingen huisvesten), mantelzorg en eerlijke kleding (naakten kleden), ziek zijn en gevolgen voor partners en kinderen, inzet van buddy's (omzien naar zieken), grenshospitia, Exodus, maatjesprojecten (gevangenen bezoeken), hospices en bijna-thuishuizen, eenzamen en dak- en thuislozen (doden begraven), huiselijk geweld, geweld tegen homo's, pesten op school en spanningen tussen bevolkingsgroepen (vrede stichten).

SUGGESTIES

De werken van barmhartigheid zijn een prima aanleiding uw gemeente mee te krijgen in een diaconale beweging. Hieronder enkele suggesties om aan de slag te gaan.

- Een expositie van de werken van barmhartigheid kan een goede aanleiding zijn om de kerk in beweging te krijgen. Vraag kerkleden en andere buurtbewoners foto's, schilderijen of andere kunstwerken te maken, geïnspireerd op deze acht werken. Daarmee houdt u vervolgens een expositie, die u combineert met gespreksavonden over en met 'kerk en buurt'. De foto's of schilderijen kunnen vanzelfsprekend heel goed dienst doen in kerkdiensten rondom

het thema. Vooral de veertigdagen-tijd leent zich goed voor dergelijke gesprekken. Jongeren (van een catechesegroep of jeugdclub) kunnen wellicht op hun eigen creatieve wijze met muziek of iets anders de werken vertalen naar het heden.

- In gesprek. Vertel elkaar hoe uw spiritualiteit gevoed wordt en in hoeverre dit te maken heeft begrippen als genade en barmhartigheid. Ook kunt u bespreken hoe u als kerkgemeenschap meer aanwezig kunt zijn in uw omgeving.
- Liturgie: een serie kerkdiensten over de werken, voorbereid door een groep mensen waaronder mensen 'om wie het gaat' bij het betreffende werk.
- Vorming & toerusting/leerhuis: een aantal avonden of jaarthema rondom de werken, eventueel te combineren met een expositie.

Sjon Donkers, diaconaal adviseur en lid van de redactieraad van Diakonia.

AFSLUITING

in beweging gezet door die Naam bewogen met ons bestaan

vasthoudend dat Visioen

van recht en gerechtigheid voor allen barmhartigheid door alles heen

gedragen in liefde als beelddragere van die Ene

zijn wij tot naaste voor elkaar

(sjd)

JEUGDDIACONAAAT IN HATTEM

“Die kinderen hebben soms al meer meegemaakt dan jij en ik bij elkaar”

TEKST **HENK VAN IJKEN**

“In het jeugdwerk proberen we het omzien naar elkaar in alle activiteiten centraal te stellen”, zegt Gerben Eilander (31), jeugddiaken van de gereformeerde kerk in Hattem. “Een van de dingen die ik doe, is de link leggen tussen jongeren en de diaconie.”

“Dit jaar heb ik voor de elfde keer samen met anderen leiding gegeven aan het zevenentwintigste zomerkamp. Een stuk of veertig kinderen van zes tot twaalf jaar uit de Haagse Schilderswijk krijgt dan een leuke week aangeboden door de kerk in Hattem. Zij hebben in hun korte leven soms al meer meegemaakt dan jij en ik bij elkaar.

We hebben een programma met spelletjes, zoals vossenjacht en een spooktocht, en een bezoek aan Avonturenpark Hellendoorn. Het Leger des Heils in Den Haag selecteert de kinderen voor ons. Maar de organisatie begint eigenlijk al in september met de evaluatie van het vorige en de voorbereiding op het volgende kamp. In januari en februari stellen de tien mensen van de vaste leiding het programma voor het komende kamp vast. De organisatie van activiteiten wordt vervolgens aan vrijwilligers uit de gemeente overgelaten.

Elk jaar is er een geldwervingsactie voor het kamp. Van de catechese-groepen, die elk jaar sparen voor een goed doel, hebben er dit jaar twee het gespaarde geld bestemd voor het Haagse kinderkamp. Niet iedereen is in de gelegenheid om geld te geven of om mee te doen.



HENK VAN IJKEN/REKINAACHTIE

Gerben Eilander: de link tussen jongeren en diaconie

Maar ook kleding, handdoeken en beddengoed worden door gemeentelieden ingezameld, voor gebruik in het kamp.”

VERSCHIL MAKEN

“De leiding haalt de kinderen aan het begin van de kampweek op in Den Haag en brengt hen aan het einde ervan ook weer terug”, vertelt Gerben Eilander. “De tienergroep van het jeugdwerk is wel inzetbaar voor activiteiten en spelletjes. We proberen de tieners te laten zien dat je wat kunt doen voor anderen, zonder dat je er zelf vreselijk veel voor hoeft op te geven. Het gaat om een beetje tijd of inspanning. Ik merk als jeugddiaken dat kinderen er gevoelig voor zijn als je duidelijk maakt dat zij iets voor de kinderen uit Den Haag kunnen doen, wat die kinderen anders niet zouden kunnen.

Al bied je die kinderen uit de Schilderswijk in Den Haag maar één week iets, dan kan dat bepalend zijn voor keuzen in hun latere leven. Je kunt verschil maken voor een kind door de mogelijkheid te bieden om gewoon een week kind te zijn.”

JAARPLAN

Het zomerkamp is de omvangrijkste activiteit van het jeugddiaconaat in Hattem. “Bij alle activiteiten werk ik nauw samen met de jeugdouderling”, zegt Gerben Eilander. “We maken een jaarplan. In de loop van de jaren is het aantal activiteiten verminderd. Kwaliteit gaat boven kwantiteit. Maar je moet het programma compleet om durven gooien als jongeren zelf met initiatieven komen. Binnen de gecombineerde classes van Harderwijk en Hattem is er twee keer per jaar een

avond voor jeugdambtsdragers in de kerk. Daar hebben we het een keer over jeugddiaconaat gehad. De conclusie was toen: het heet wel zó, maar wat het precies inhoudt, weten we niet goed.

In Hattem hebben we het diaconale van het jeugddiaconaat ingevuld met bijvoorbeeld de ondersteuning van een adoptiegezin, ergens in de wereld, door Hattemse kindernevendienst- en catechesegroepen. Binnen de jeugdwerkclubs staat het kamp voor de Haagse kinderen voor een diaconaal accent.

Twee jaar geleden heeft het jeugdwerk een diaconale maaltijd georganiseerd. Iedereen die meedeed, verzorgde een deel van het eten. Alle gemeenteleden van de kerk werden uitgenodigd. Het werd een groot succes, maar zo'n maaltijd kun je niet zomaar even houden. Het was niet speciaal een maaltijd voor kwetsbare mensen in de samenleving, het ging erom om elkaar een handje te helpen.

Vorig jaar hebben we in het jeugddiaconaat aandacht en hulp gegeven aan een stichting die helpt bij de wederopbouw na de tsunami in Sri Lanka. Een meisje uit het tienerwerk was daar zelf bij betrokken geraakt. Het jeugddiaconaat ondersteunde haar niet alleen door een collecte te bestemmen voor dat doel. We willen volgend jaar een vervolg aan die actie geven, ook al weet ik nog niet precies hoe."

VEILIGE PLEK

De gemeente Hattem heeft circa 11.000 inwoners en er zijn kerkgenootschappen van vele gezindten. De hervormde gemeente en de gereformeerde kerk zijn er nog niet gefuseerd. "In het gereformeerde jeugddiaconaat zijn we er eerst mee bezig geweest ons eigen werk te starten. Langzamerhand is uitbreiding van samenwerking mogelijk, in de eerste plaats met de hervormde gemeente, maar ook met andere kerkgenootschappen.

Tegenwoordig kiezen mensen ervoor om mee te werken aan activiteiten in de kerk die ze zelf leuk vinden. Vrijwilligers werken pro-

jectmatig. Je kunt ze niet voor langere tijd op een plek vasthouden en dat moet je ook niet willen. Er zijn in het jeugddiaconaat veel ideeën van jongeren en ouderen, maar er zijn eigenlijk te weinig uitvoerders. Het doel van ons jeugddiaconaat is dat jongeren de kerk als een veilige plek zien, waar jongeren bij elkaar terecht kunnen en onvoorwaardelijk kunnen terugvallen op elkaar en op de jeugddiakonen en -ouderling. We willen als jeugddiaconaat niet het geloof benadrukken, want het jeugdwerk is al een onderdeel van de kerk. Jongeren die meedoen aan het jeugddiaconaat zijn al vanzelfsprekend kerkelijk betrokken. Op het moment dat jongeren eraan toe zijn, kunnen ze zelf kiezen op welke manier ze willen geloven."

BELEVINGSWERELD

"Voor het komende jaar denken we aan de oprichting van een Jongerenkabinet, waarin jongeren kunnen meepraten over het diaconaat en de kerk. Jongeren kun je bereiken door hen vooral te laten meewerken in alle activiteiten. Je moet iets doen met de ideeën waar zij zelf mee komen. Soms moet je balanceren tussen meedoen en je afzijdig houden. Vorig jaar kwam er bijvoorbeeld een groep jongeren met

de vraag: we willen samen iets starten, maar we weten niet helemaal wat. Het kan om een diaconaal project gaan. De jeugdouderling en ik merkten toen we erop sprongen dat men toch het gevoel kreeg dat volwassenen zich met hen gingen bemoeien. Dan moet je loslaten.

Ook moet je goed naar kinderen en jongeren luisteren. Aansluiten bij de belevingswereld van jongeren. Als jeugddiaconaat hebben we ook geprobeerd om zichtbaarder te worden, door mee te doen aan allerlei activiteiten en door rechtstreeks contact met jonge mensen. Het is buitengewoon moeilijk contact te krijgen met kinderen van ouders die wel lid zijn van de kerk, maar die weinig betrokkenheid tonen. Maar moet je daarop als jeugddiaconaat de nadruk leggen? Als je allerlei activiteiten ontwikkelt voor die groep kinderen verlies je al te gauw kinderen uit het oog die wel meedoen.

Aan het eind van het seizoen houdt het jeugdwerk ieder jaar een minibazaar. Er wordt op allerlei manieren geld opgehaald en we willen aan ouders laten zien wat in het jeugdwerk en in het jeugddiaconaat wordt gedaan. Het is leuk om dan te horen: "Jullie doen eigenlijk best veel".



JEUGDDIACONAAT HATTEM

"Al bied je die kinderen uit de Schilderswijk in Den Haag maar één week iets, dan kan dat bepalend zijn voor keuzen in hun latere leven."

Hoe werken diaconie en predikant samen?

Op welke manier wordt jullie predikant ‘gevoed’ door de diaconie? En hoe ontvangen jullie diaconale ondersteuning van de predikant?



Jan Truin, Lelystad

“Een van de drie predikanten in onze gemeente is beroepen om te helpen gestalte te geven aan het missionairdiaconale karakter van de gemeente. Hij maakt deel uit van het moderamen van de diaconie als adviseur, en is zo mogelijk aanwezig op de maandelijkse moderamen- en diaconievergaderingen. Vanuit zijn werk bezoekt de predikant bijeenkomsten waar diaconale zaken aan de orde komen. Dit voorjaar bracht hij samen met de coördinator noodhulp nog een bezoek

aan de kerkelijke conferentie ‘Meer dan voedsel alleen’ in Utrecht. Hij signaleert vanuit zijn netwerk zaken die in de gemeente spelen en geeft dit door aan wijkdiaken, moderamen of brengt het in de vergadering. Van beide kanten is er interactie en wordt iedereen op de hoogte gehouden. Samen met de predikant en vertegenwoordigers bij het jeugdwerk en een nog aan te stellen jeugdwerker, krijgt hopelijk ook het jeugddiaconaat voor en door jongeren gestalte.”



Hanneke van der Lugt, diaken in Velp

“Bij onze maandelijkse vergaderingen is altijd Klaas Eldering, de predikant die het diaconaat in z’n portefeuille heeft, aanwezig. Zo blijft hij op de hoogte wat er zich afspeelt binnen de diaconie. De jaarlijkse kerst- en paasmiddagen komen tot stand onder verantwoordelijkheid van de diakenen ouderenzorg; de predikanten worden uitgenodigd hun bijdrage te leveren. Op initiatief van Klaas Eldering is de Kersttasactie in het leven geroepen en de diakenen werken zich dan ‘een rotje’ om alles in goede banen te leiden. Het is verbazingwekkend hoe vrijgevig vele Velpenaren zijn.

De oecumenische werkgroep ‘Kerk ter plekke’ heeft voor het eerst dit jaar in augustus een standplaats op de Velleper Donderdagen. De bedoeling is om even met mensen in gesprek te komen. Zij krijgen een kaars aangeboden om die in de rooms-katholieke kerk op te steken; ze kunnen dan ook even bijkomen. De intenties, die aan de kaarsen hangen, worden verzameld en in de diverse kerken meegenomen bij de voorbeden. Zo’n 300 mensen hebben de eerste donderdag een kaarsje aangestoken. Ik vond het een verrassende ervaring. Zo proberen wij elkaar telkens weer te inspireren.”



Daan Schiettekatte, diaken in Zierikzee

“De communicatie tussen predikant en diaconie kent verschillende kanalen. Toch is vooral de uitwisseling per e-mail de laatste jaren een effectief middel gebleken om elkaar te voeden met informatie en vragen. Waar uitwisseling tijdens vergaderingen vaak minder gericht en actueel is, biedt de e-mail kans om op korte termijn, in een precies af te bakenen kring, iets uit te wisselen. Een predikant is telefonisch beperkt bereikbaar en een telefoongesprek is minder geschikt voor het uitwisselen van

indrukken over iemands kwetsbare situatie of een collecte. Diaconaal overleg via e-mail kan gemakkelijk uitgebreid worden naar de predikant, die bovendien terug kan lezen wat de verschillende diakenen al geschreven hebben. Elkaar zo tijdig bereik- en als gesprekspartner is voor predikant en diaconie al vaak vruchtbaar gebleken. Een kerkgemeenschap is geen eilandrijk. Maar wanneer een diaken minder digitaalvaardig is, mag deze niet worden buitengesloten.”



Anneke van Mourik, diaken in Gaastmeer

“Een lastige vraag. Er is geen structureel overleg tussen de predikant en de diaconie. Ideeënuitswisseling loopt via de kerkenraadsvergaderingen, maar dan doen de ouderlingen even hard mee als de predikant. Gelukkig zitten er creatieve mensen in de kerkenraad en heeft ook de predikant altijd wel ideeën. Hij is afgelopen herfst met een groep jongeren op werkbezoek geweest in Cuba, en nu dragen we vanuit de diaconie een steentje

bij aan het kerkelijk werk daar. De ideeën voor diaconale projecten doen we op via het Projectenboek van Kerkinactie maar ook via bekenden die zich voor een bepaald project inzetten. Zo komen we regelmatig in actie voor de Stichting Sviatoslav (kinderen in Russische ziekenhuizen), een initiatief vanuit Scharnegoutum. We zamelen geld in en nodigen de initiatiefnemers uit om over het project te komen vertellen op onze gemeenteavond.”

OVER WERVEN EN BEGELEIDEN VAN NIEUWE DIAKENEN

Nieuwe diakenen gewenst?!

TEKST HEILEEN HOLMAN

Nieuwe diakenen staan meestal niet vanzelf op de stoep van de diaconie. Je moet ze opsporen en daarna ook begeleiden. Maar hóe vind en begeleid je nieuwe diakenen? Heileen Holman, gemeenteadviseur diaconaat in Overijssel en Flevoland, zette het op een rij.

Sommigen diakenen zijn gekozen, blijkt als ik daarnaar vraag bij een cursus diaconaat. De meesten zijn gevraagd en hebben, soms na wikkelen en wegen, ja gezegd. Een enkele diaken heeft zichzelf gemeld. De meesten willen vooral 'iets doen'. Handen en voeten geven aan hun geloof in Jezus van Nazareth. Opvallend is dat veel diakenen het prettig vinden om diaken te zijn. De sfeer in het college van diakenen is vaak plezierig en het is daadwerkelijk helpen en bouwen, vanuit het geloof. Waarbij het vooral draait om mensen. Om hen tot hun recht te laten komen.

DREMPELS VERLAGEN

Als drempels om ja te zeggen, noemen de nieuwe diakenen dat ze afkondigingen voorin de kerk moeten doen. Of voorin moeten zitten, apart van het eigen gezin. Of collecteren, waarbij je denkt dat iedereen naar jou kijkt. Zo kunnen de meest capabele diakenen aan de kant blijven staan omdat ze dát niet willen. Verbazingwekkend is dat nieuwe diakenen zelden weten wat de diaconie doet, naast collecteren, de kerkenraad en diaconievergadering. Dit zijn leerzame feiten. In de meeste gemeenten zullen we gemeenteleden dus moeten vragen om diaken te worden. En oplossingen zoeken voor het geval een nieuwe diaken niet



MATTHIAS VAN HALEM/KERKACTIE

Afkondigingen doen is wel eens een drempel om diaken te worden.

teveel 'in beeld' wil komen. Omdat de doorsneemotivatie is, dat ze vooral iets willen doen, moeten we ervoor zorgen dat de vergaderingen gericht zijn op dat dóen. Voor het moderamen ligt hier een belangrijke taak: de vergadering moet goed worden voorbereid. Ook moeten we niet van iedereen hetzelfde verwachten. En stralen we uit naar de gemeente dat het prettig is diaken te zijn? Dat het werk voldoening geeft? Worden voldoende mogelijkheden aangegrepen om het werk bekend te maken? Merkt de gemeente dat dit ambt niet alleen 'opgave', maar meer nog een 'gave' is?

MENSEN VERANDEREN

De samenleving verandert. Mensen veranderen, dus ook de vrijwilligers in het kerkenwerk. Vroeger was het kerkelijke vrijwilligerswerk vooral gebaseerd op saamhorigheid, inzet voor een langere periode, plichtsgevoel, vaste gewoontes,

trouw en zorg voor continuïteit. In het werkboek van de Protestantse Kerk 'Werven, begeleiden en uitzwaaien', voor kerkelijk vrijwilligerswerk worden zij 'verbonden' werkers genoemd.

Een ander, nieuw type kerkelijk vrijwilliger is de 'geboeide' werker, geboeid door één aspect of één taak, die zich alleen voor kortere periodes wil binden. Deze vrijwilliger heeft behoefte aan eigen ontplooiingskansen, ruimte voor eigen inbreng en trouw aan eigen visie.

Het bestaan van dit nieuwe type vrijwilliger is iets om rekening mee te houden. Want is er, naast de 'verbonden' diaken, in de diaconie ruimte voor creativiteit, voor nieuwe initiatieven, voor ontplooiing? Zijn er diaconale mogelijkheden voor gemeenteleden die zich korter willen binden?

In een college van diakenen heb je beide groepen nodig.

Een vorm waarbij dat kan is de zogeheten 'diaconale raad'. Om



FREDERIK VISSER/REINACHTJE

Diaconaal vrijwilligers willen zich liever voor één taak inzetten.

allerlei redenen kunnen gemeentelieden ervoor kiezen om wél diaconaal vrijwilliger, maar geen diaken te willen worden. In een diaconale raad werken diakenen en diaconale vrijwilligers samen als was het een diaconievergadering. Het komt regelmatig voor dat mensen die eerst alleen vrijwilliger willen zijn, later tóch diaken worden.

Als je weet tot welke categorie de beoogde diaken behoort, kun je hem of haar gericht aanspreken. Zo wordt het werven van nieuwe diakenen ‘maatwerk’.

STAPPENPLAN

Een stappenplan biedt houvast voor een goede voorbereiding.

STAP 1

Als je weet hoeveel nieuwe diakenen nodig zijn, bespreek je wé hiervoor in aanmerking komen, waarom je juist deze gemeentelieden wilt vragen en waarom zij mogelijk voor dit ambt willen kiezen. Zijn het mensen voor het diakenambt, of meer voor afgeronde klussen? Hebben zij een bepaalde affiniteit, bepaalde gaven? Hoe kun je hen het beste, zo persoonlijk mogelijk, benaderen? En wie kan dit het beste doen?

STAP 2

Sta niet alleen stil bij wat je vraagt, maar ook bij wat je te bieden hebt. Zoals goede begeleiding, een duidelijke taakomschrijving, afspraken rond declaratie van kosten, een fijn werkklimaat, zinvol werk, ruimte voor eigen inbreng, mogelijkheden om diaconaal werk te leren doen, zoals een basiscursus diaconaat of het bijwonen van een Landelijke Diaconale Dag. Probeer het eens met het schrijven van wervende advertenties voor het kerkblad!

STAP 3

Bespreek in het college van diakenen wat iemand minimaal moet kunnen bieden om diaken te zijn. Qua tijd en inzet. Is een duo-diaakenschap mogelijk? Of zijn er andere mogelijkheden om de beoogde diakenen de kans te geven diaconaal actief te worden, als het eerste antwoord nee is?

STAP 4

Degenen die de beoogde diakenen gaan vragen, moeten weten waarom juist déze persoon een aanwinst voor het college van diakenen zou zijn. ‘Juist jou hebben we nodig, om...’
Bied helderheid over wat gevraagd

én geboden wordt. Een beknopt beleidsplan kan inzicht geven in de taken. En zeg nooit dat de tijdsinvestering ‘wel meevalt’ als dat niet zo is. Wees realistisch.

STAP 5

Roep de nieuwe diakenen vóór de bevestiging bij elkaar en geef uitleg over de verdere gang van zaken. Reik daarbij ook een bevestigingsformulier uit. Zoek uit of het Protestants Dienstencentrum in de eigen regio (PDC) een basiscursus diaconaat geeft, en verwijz de nieuwe diakenen daarnaar. Neem zo nodig via de classis zelf initiatief voor een introductieavond of cursus voor meerdere diaconieën bij het PDC.

STAP 6

Heet de kersverse diakenen welkom in kerkenraad en college van diakenen. Sta in de eerste diaconievergadering ook stil bij de visie op diaconaat, het werk en de taakverdeling. Geef hen de kans om in het werk te groeien. Bijvoorbeeld door voor iedere nieuwe diaken een ouderejaarsdiaken als vraagbaak en mentor aan te wijzen. Geef aan dat ‘het oude’ mag veranderen en dat de inbreng van de nieuwe garde op prijs wordt gesteld.

STAP 7

Kijk na enkele maanden samen terug. Voldoet het diaconale werk aan de verwachtingen? Is er voldoende ondersteuning? Hoe beleeft ieder het? Is er voldoende oog voor elkaar? Zijn er zaken die beter kunnen? Of dit in de voltallige vergadering of in kleine kring plaatsvindt, hangt van diverse factoren af. Van belang is dat ieder voelt dat hij of zij er mag zijn en er toe doet. Dat zijn of haar stem gehoord wordt.

Het is een zinvolle en verantwoordelijke taak, het werven van nieuwe diakenen. Want in het vernieuwen van ‘bloed’ komen ook nieuwe kansen, mogelijkheden, visies en beelden aan het licht. Zo blijft ook de diaconie ‘een levend lichaam’, dat zoekt naar wegen om samen navolgers van Christus te zijn.

Deze pagina bevat achtergrondinformatie bij de collecte voor Kerkinactie/diaconaat op 29 oktober. Op pagina 20 en 21 kunt u suggesties voor de liturgie vinden.

Collecte diaconaat op 29 oktober

De diaconaatcollecte staat op 29 oktober in het teken van armoede in Nederland. Armoede in ons rijke land is een hardnekkig probleem. De kerken komen het al lange tijd tegen en de laatste jaren wordt het er zeker niet beter op.

WAT IS ARMOEDE?

Armoede in Nederland is geen kwestie van schokkende beelden van kinderen die doodgaan van de honger. Het is wel een kwestie van ouders en kinderen die langzaam maar zeker in een wurggreep terechtkomen door continu gebrek aan geld voor alles dat ietsje uitstijgt boven de meest elementaire behoeften; en soms kan daarin zelfs niet meer fatsoenlijk worden voorzien. Een alleenstaande moeder met twee kinderen zegt het zo: "De druk is heel, heel erg groot! Je raakt in paniek bij de minste of geringste zaken: een lekke fietsband, een kapotte broek, kapotte schoenen of het simpelweg moeten kopen van een doosje aspirine. Het nachten wakker liggen, hoe moet dit, hoe moet dat. We hebben niet dagelijks een warme maaltijd. Ik ben af en toe echt radeloos."

Het is altijd rekenen. Een kind van een vrouw in de bijstand zei eens: "Mijn moeder heeft altijd een som in haar hoofd."

Armoede raakt je. Niet alleen in je portemonnee, maar in alle facetten van het leven en in je gevoel van eigenwaarde.

Voor lang niet iedereen is betaalde arbeid een mogelijkheid om aan die armoede te ontsnappen. Het aantal werkende armen stijgt bovendien sterk.

HOE STAAT HET ER VOOR?

De armoede groeit de laatste jaren weer. Dat maken we op uit de toename van de hulpvragen bij diaconieën die we tegenkwamen in ons onderzoek over 2004. Maar ook andere signalen zijn onmiskenbaar. Cijfers geven een beeld van de situatie.

- In Nederland groeien 450.000 kinderen op in armoede.
- Van alle Nederlandse huishoudens is 10,5% arm, volgens de definitie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (lage-inkomensgrens: 105% van het bijstandsniveau van een alleenstaande in 1979, gecorrigeerd voor inflatie).
- Van de allochtonen leeft zelfs ruim 30% in armoede. Het percentage werklozen onder allochtone jongeren is gestegen naar 40%.

- 220.000 huishoudens kampen met huurachterstanden.
- Er vinden de laatste jaren ruim 8.000 huisuitzettingen per jaar plaats.
- Het aantal huishoudens met problematische schulden wordt geschat op 150.000.
- Elke week krijgen ruim 8.000 Nederlanders een voedselpakket van de voedselbank.

BARMHARTIGHEID EN GERECHTIGHEID

Vanuit de kerken besteden we sinds jaar en dag aandacht aan armoede. Verzet tegen het onrecht van armoede raakt tenslotte het hart van het evangelie. Plaatselijke diaconieën zetten zich in om mensen in de knel met raad en daad bij te staan. Landelijk en provinciaal wordt dat ondersteund door Kerkinactie. Veel van dat werk doet Kerkinactie in de interkerkelijke samenwerking van de werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA. Die ondersteunt een netwerk van groepen waarin onderlinge hulp, bondgenootschap en actie centraal staan. Die richt zich ook op de kerken, met toerustingsmateriaal, werkdagen en advies. De werkgroep richt zich tenslotte op politiek en samenleving om te pleiten voor verbetering van de situatie en de kansen van mensen aan de onderkant. Bij alle activiteiten gaan 'helpen waar geen helper is' én het signaleren van misstanden en alarmeren van politiek en samenleving hand in hand. Diaconaat is barmhartigheid én gerechtigheid.

Voor dit belangrijke werk van de kerken vragen we de steun van alle kerkleden op 29 oktober.

Peter de Bie, werkzaam voor Kerkinactie / diaconaat en secretaris Arme Kant van Nederland / EVA.



Schril contrast tussen arm en rijk

In onderstaand artikel schetst Hans Arwert wat lijnen en mogelijkheden van een themadienst over Armoede. De diaconaatcollecte op 29 oktober van Kerkinactie is daarvoor een mooie aanleiding.

De diaken aan de slag met liturgie

TEKST **HANS ARWERT**

Als diaken ben je in de liturgie niet alleen degene die 'de wereld' binnenbrengt in de lichtkring van het evangelie, je kunt je ook bemoeien met het vormgeven van de liturgie. De liturgie is niet de 'versiering' om de preek met wat toepasselijke liederen en gebeden. Liturgie en verkondiging staan in een duidelijk verband. Een verband dat richting krijgt vanuit de verkondiging. Hieronder een aantal overwegingen voor een themadienst over armoede, in overleg met de predikant.

OUDTESTAMENTISCHE WETGEVING

In de bijbel staan tal van teksten over armoede en over de verhouding arm-rijk. Het Oude Testament bevat naast allerlei religieuze voorschriften ook talloze sociale voorschriften. De wetgeving wordt gemotiveerd met: "Doe dit zodat het jullie goed gaat in het land dat Ik jullie geven zal". Het onderhouden van de geboden is een voorwaarde om op een goede manier met elkaar te leven. Zo grijpen het religieuze

en sociale aspect van het samenleven in elkaar. En die zorg voor elkaar geldt niet alleen de 'eigen' groep, maar iedereen die zich in het van God gekregen land bevindt. De wees, de weduwe en de vreemdeling worden expliciet genoemd als kwetsbare groepen. Ze staan model voor alle mensen zonder rechten, mensen die afhankelijk zijn van de zorg van anderen. Voorbeelden van deze teksten zijn te vinden in Leviticus 25: 35-43 (over sabbatsjaar en jubeljaar) en Deuteronomium 10: 12-19 (de wees, de weduwe, de vreemdeling) en 14:22-29 (tienden).

NOAMI EN RUTH

In het verhaal over Naomi en Ruth zie je de praktische uitwerking van de sociale regelgeving. Naomi was weduwe, net als haar schoondochter Ruth, die bovendien van Moabitische afkomst was, een vreemdeling zonder rechten. Maar aan het eind van het verhaal trouwt Ruth met de boer Boaz. Koning David is een van hun achterkleinkinderen. Omdat Jezus afstamt uit het

geslacht van David is het verhaal van Ruth en Boaz een essentiële schakel in de geschiedenis van God met mensen. Ook hier zie je dus een hechte koppeling tussen het sociale en de heilsgeschiedenis.

PROFETEN EN PSALMEN

De profetische boeken bevatten een mix van aanklacht en troost. Vooral het schrille contrast tussen arm en rijk is de profeten een doorn in het oog: "Wee degenen die zich huis na huis toe-eigenen, die akker na akker samenvoegen" (Jes. 5:8). Een profeet die zich in niet mis te verstane bewoordingen opwerpt als pleitbezorger van de armen en geringen is Amos. Zie bijvoorbeeld Amos 2: 6-7 en 5: 10-12. De roep om gerechtigheid bij de profeten weerklinkt ook in de psalmen, bijvoorbeeld in Ps 82.

NIEUW PERSPECTIEF

In het Nieuwe Testament wordt de blik vooruitgeworpen op het komende, het aanbreekende heil van Gods koninkrijk. Ondanks alle mislukking is er een nieuw perspectief. Gehecht zijn aan rijkdom staat dat perspectief in de weg. Hoe ver weg dat perspectief van Gods koninkrijk ook lijkt, het verband tussen de sociale en de heilshistorische kant van het verhaal van God met mensen kan niet kernachtiger weergegeven worden dan in Mat. 25 (vs 31-40), waar Jezus ons aanmoedigt met: "Alles wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijken van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor mij gedaan".

Op de volgende pagina staan een lied, gebed en gedicht.

Hans Arwert is projectmedewerker voor Kerkinactie / diaconaat.



In Nederland groeien 450.000 kinderen op in armoede.

LIED

Hier wordt het land gezocht

1. Hier wordt het land gezocht waar wij gelijken zijn.
Niemand apart en geen kleuren die minder zijn.
Niemand apart en geen kleuren die minder zijn.
2. Hier wordt de tijd verhaast dat wij elkaar verstaan,
handen die wenken en ogen die opengaan.
3. Hier wordt de Stem gehoord die nog niet klinken mag.
Mensen die hopen op ooit hun bevrijdingsdag.
4. Hier is het woord van Haar die ons geschapen heeft:
'Waar is je zuster, je broeder die met jou leeft?'
5. Hier staat een tafel waaraan ons wordt voorgedaan,
hoe wij genezen van heersen en misverstaan.

Tekst Jan van Opbergen.

Muziek Jan-Willem van de Velde

Uit: Land van Belofte, Liederen uit basisgemeenten, Aalsmeer, 1986

GEBED

Toen ik honger had

Toen Ik honger had, gaf je Mij te eten.
Toen Ik dorst had, gaf je Me te drinken.
Wat je doet aan de minsten van de mijnen, dat doe je aan Mij.
Betreed nu het huis van mijn Vader.

Toen Ik dakloos was, heb jij je deuren geopend.
Toen Ik naakt was, heb je Me je mantel gegeven,
Toen Ik moe was, heb jij Me rust geschonken.
Toen Ik onrustig was, heb je Mijn kwellingen bedaard.
Toen Ik klein was, heb jij Me leren lezen.
Toen Ik alleen was, heb jij Me liefde

gebracht.

Toen Ik gevangen zat, ben jij in mijn cel gekomen.
Toen ik ziek was, heb jij Me verzorgd.

In een vreemd land was je gastvrij voor Mij.

Ik was werkloos, jij vond Mij een baan.

Gekwetst in het gevecht, heb jij Mijn wonden verzorgd.

Op zoek naar goedheid, heb jij Me je hand gereikt.

Toen Ik zwart was, of geel, of blank, beledigd en bespot, heb jij Mijn kruis gedragen.

Toen Ik bejaard was, heb je naar Mij geglimlacht.

Toen Ik bekommerd was, heb jij Mijn zorgen gedeeld.

Je hebt Me gezien onder speeksel en bloed.

Onder mijn zweet heb je Mij herkend.

Toen ze me uitjouwden, stond je naast Mij,

toen Ik gelukkig was, heb jij Mijn vreugde gedeeld.

Maak ons waardig, Heer,
onze broers en zusters te dienen die overal in de wereld leven en sterven
in honger en armoede.
Geef hun door onze handen hun dagelijks brood,
en door onze liefde de vrede en de vreugde.

Moeder Teresa, India

Uit: Bron van leven, uitgave

Kerkinactie, 2000



Armoede raakt je. Niet alleen in je portemonnee, maar in alle facetten van het leven en in je gevoel van eigenwaarde.

GEDICHT

De rijke en de arme

Een rijke man leefde tussen overwegend armen.

De rijke had moeite met zijn geloof, omdat hij hoegenaamd niets meer tekort kwam.

De armen hadden moeite met hun geloof, omdat ze in hun ellende hoegenaamd geen toekomst zagen.

Op een zekere dag kreeg de rijke te verstaan dat één ding hem ontbrak: de liefde voor zijn naasten.

Hij hoorde in zijn kerk dat één glas water al, om niet gegeven aan de armen, zijn mens-zijn aanzienlijk zou vergroten.

Vanaf die dag begon de rijke als extra tijds- en geldbesteding het water naar de zee te dragen: voeding, kleding, geld en medicijnen. En hij voerde actie onder soortgenoten voor nog meer water naar de armenzee.

Maar op een dag kregen de armen te verstaan dat één ding onderhand moest gaan gebeuren: geen aalmoes meer maar recht op leven eisen!

Toen schreven de armen een brief aan de rijke:
'De tijd van dankuwel voor nu en dan een glaasje water is voor eens en altijd voorbij, - wij komen om de hele waterleiding!'

Vanaf die dag had de rijke geen moeite meer met zijn geloof en bad met grote eerbied en vooral met bange aandacht:
'Van onbeschaafde volkeren en ondankbare heidenen, verlos ons, Heer!'

Jan van Opbergen

Uit: De dag dat God een nieuw verhaal begon, Gooi & Sticht 1993

WAKE BIJ DETENTIECENTRUM KAMP VAN ZEIST

Het begon na de Schipholbrand, nu bijna een jaar geleden. Er werden toen een aantal overlevenden overgeplaatst naar het Detentiecentrum Kamp van Zeist. De commotie over het opnieuw vastzetten van mensen die de paniek kenden van brand en niet-kunnen-ontsnappen, was groot.

De Werkgroep Kerkelijke Ondersteuning Vluchtelingenwerk (WKOV) van de Raad van Kerken Zeist besloot toen een wake te organiseren om de mensen achter de tralies te laten weten dat zij niet werden vergeten. Er werd besloten het niet bij één keer te laten, toen bleek dat de gedetineerden uitgeprocedeerde asielzoekers waren, mensen zonder strafblad.

Het aantal deelnemers aan de wake nam steeds verder toe (tot meer dan 100, vooral toen bleek dat er ook kinderen werden opgesloten.) Na de periode van de handtekeningenactie 'Geen kind in de cel' vroegen sommigen zich af of de wakes door moesten gaan. Besloten is, dat dit wel gebeurt zolang er nog één man, vrouw of kind rechtenloos wordt vastgehouden, die niets anders heeft misdaan dan zonder papieren in ons land te verblijven. Iedere eerste zondag van de maand is er daarom een wake, om 16.30 uur bij het Detentiecentrum Kamp Zeist, Richelleweg 13, Soesterberg. De wake duurt ongeveer drie kwartier. Het meebrengen van een of meer bloemen wordt op prijs gesteld.

NIEUW HANDBOEK ARBEID EN KERK

'Arbeid, zin en geloof' is de titel van een nieuw, door het landelijk bureau voor het arbeidspastoraat DISK gemaakt Handboek Arbeid en Kerk. Ook voor diakenen is dit een belangrijke en bruikbare publicatie. Vooral betaalde arbeid is in de samenleving van vandaag de dag heel belangrijk voor mensen. We verwerpen er maatschappelijke waardering mee, ontleenen er zelfrespect aan, doen er sociale contacten mee op en structureren er onze tijd mee. Vrijwilligerswerk en onbetaalde zorgarbeid staan hierbij vaak in de schaduw van betaalde arbeid. Gaat het te ver om te zeggen dat we in betaalde arbeid de zin van ons leven zoeken en vinden? Hoe kijken

we vanuit kerk en geloof naar onze arbeid en wat doet de dominantie van betaalde arbeid met geloof en kerk? Hoe gaan we daarbij om met situaties waarin betaalde arbeid ontbreekt: situaties van (jeugd)werkloosheid, arbeidsongeschiktheid en verarming? En hoe gaan we in de kerk eigenlijk om met onbetaalde zorgarbeid en vrijwilligerswerk? Deze thema's worden door middel van diverse



artikelen ingeleid en met diverse werkvormen hanteerbaar gemaakt. Zo treft u bijvoorbeeld werkvormen aan rond een 'diaconaal huisbezoek' en een 'diaconale klusdienst'. Het Handboek Arbeid en Kerk is een gezamenlijke uitgave van Landelijk Bureau Disk en Uitgeverij Kok en is voor 45 euro te koop in de boekhandel. U kunt het boek ook bestellen bij Landelijk bureau DISK: Luijbenstraat 17, 5211 BR 's Hertogenbosch, tel. (073) 612 82 01, e-mail: info@disk-arbeidspastoraat.nl.

INFORMATIEMAP

In het vorige nummer stond een verkeerde prijs vermeld bij de informatiemap voor diaconieën over de Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning. De map kost € 3, en is te bestellen bij brochureverkoop@pkn.nl. Ook te downloaden via www.kerkinactie.nl, onder berichten binnenland.

DIACONAAL WERK VOOR JONGEREN

"Zonder The Mall ben ik als een vogel zonder nest", zegt een Antilliaanse jongen over zijn tweede thuis, jongerencentrum *The Mall* in de Millinxbuurt in Rotterdam-Zuid. Veel jongeren in *The Mall* kampen met ingrijpende problemen als drugsverslaving, criminaliteit en tienerzwangerschappen. In *The Mall* vinden zij een luisterend oor en professionele adviezen. De band tussen jongerenwerker en jongeren zorgt voor een stabiele basis die nodig is om jongeren maatschappelijk en geestelijk een duwtje in de rug te geven. De jongerenwerkers die



vanuit Youth for Christ betrokken zijn bij de *The Mall* staan de jongeren overal bij: ook in de rechtbank of tijdens een schuldsaneringsgesprek. In het boek 'Jezus in de Millinx' staat het werk van *The Mall* beschreven. Het wil kerken en diaconieën laten zien dat in dit soort projecten mogelijkheden liggen om kerkelijke jongeren als vrijwilliger te betrekken bij jongeren van hun eigen leeftijd in achterstandswijken. Het gaat om een vorm van diaconaat van en voor jongeren, dat wordt uitgevoerd door vrijwilligers. Een diaconie die zich wil inzetten jongeren in verarmde stadsbuurten zou dit boek kunnen gebruiken om voort te bouwen op de praktijkervaring die bij dit project is opgedaan. Het boek 'Jezus in de Millinx' is uitgegeven door uitgeverij Kok Kampen. Het is een verslag van Youth for Christ-jongerenwerker Daniel de Wolf over vijf jaar ploeteren in de modder van de Millinxbuurt in Rotterdam. Het *The Mall*-concept van Youth for Christ is uitgegroeid tot een bekend, landelijk diaconaal concept, waaraan onder andere Kerkinactie bijdraagt. 'Jezus in de Millinx' is in de boekhandel verkrijgbaar.

JUBILEUM LUISTEREND DIENEN

Luisterend Dienen viert op 8 oktober 2006 haar vijftienjarig jubileum. Vanaf 1991 kunnen gemeenten die zich rekenen tot de Gereformeerde Bond hun bijdrage voor het wereld-diaconaat en binnenlands diaconaat geven via Luisterend Dienen.

Bij de start van het programma in 1991 waren de inkomsten ruim € 200.000. In 2005 mochten wij bijna € 500.000 ontvangen. Van deze financiële bijdragen hebben onze partners veel mooie dingen kunnen doen. Een voorbeeld hiervan is onze bijdrage voor De Herberg in Oosterbeek, een missionair-diaconaal centrum waar mensen tot rust kunnen komen. Van onze bijdrage is bijvoorbeeld een fitnessruimte ingericht.



ELISE KANINKERENACTIE

Een andere organisatie die al jarenlang via het programma Luisterend Dienen gesteund wordt, is de Sudanese Raad van Kerken. Wij geven onze bijdrage aan het project voor 50 waterputten en 150 latrines in Munuki, een woongebied bij de stad Juba.

DANKDAG

Dit jaar staat het materiaal dat DISK, het landelijk bureau voor het



RONALD BOLDWIJKERENACTIE

arbeidspastoraat, onder andere met het oog op dankdag heeft gemaakt in het teken van de Accra-Verklaring. Hierin hebben protestantse kerken wereldwijd hun zorg uitgesproken over de neoliberale ontwikkeling van de huidige wereldeconomie. Wereldwijd is er sprake van een toenemende kloof tussen rijk en arm en wordt het milieu zwaar aangetast. Wat betekent ons geloof en onze arbeid ten opzichte van zo'n groot thema? Op dankdag staat de gelijkenis van het mosterdzaadje op het leesrooster. In het licht van deze tekst kunnen we de vraag stellen hoe onze betaalde en onbetaalde arbeid, onze keuzes in productie en consumptie uitwerken voor anderen dichtbij en ver weg en wat daarbij de mosterdzaadjes zijn die wij zaaien?

De brochure 'De wereld wordt kleiner, denk ruim!' – Accra en de Millenniumdoelen' is voor 5 euro (exclusief verzendkosten) te bestellen bij DISK, Luijbenstraat 17, 5211 BR 's-Hertogenbosch, e-mail info@disk-arbeids-pastoraat.nl, tel. (073) 612 82 01.

DE 'WEEK ZONDER GEWELD'

Op zaterdag 25 november 2006, de internationale VN-dag over de uitbanning van geweld tegen vrouwen, zal de 'Week zonder Geweld' weer van start gaan. Stel je eens voor! Een 'Week zonder Geweld' is een landelijke campagne die aanzet tot bewustwording en mentaliteitsverandering ten opzichte van geweld tegen vrouwen. In deze week zullen allerlei organisaties die zich bezighouden met de bestrijding van geweld tegen vrouwen hun initiatieven onder de aandacht brengen, of het nu gaat om huiselijk geweld, seksuele intimidatie, vrouwenhandel, inbreuk op rechten en geweldsmisdrijven als aanranding en verkrachting.

Op de interactieve website: www.weekzondergeweld.nl kan iedereen informatie vinden over de acties en activiteiten die plaatsvinden van 25 november tot en met 1 december 2006. Iedereen is welkom om mee te werken aan de 'Week zonder Geweld'. U kunt een van de activiteiten bezoeken of zelf een activiteit organiseren en deze aanmelden. Ook als diaken bent u van hart welkom mee te doen in de Week Zonder Geweld. Je kunt dit doen door persoonlijke voornemens te doen, iets samen met vrienden of familie te doen, door een tekst of foto te plaatsen op de interactieve plek op deze website of door een activiteit te organiseren. Geef aandacht aan de Internationale Dag voor uitbanning van Geweld tegen vrouwen, 25 november. Bezoek activiteiten,

doe mee aan wakes, of zet een kaars voor uw raam op deze dag. Alles is mogelijk.

Meld uw activiteiten en ideeën bij ons aan: uw activiteit wordt vermeldt op onze website! Voor meer informatie of vragen kunt u contact opnemen via: info@weekzondergeweld.nl

STANDPUNTEN OVER ASIELZOEKERS

De Raad van Kerken in Nederland brengt een folder uit waarin de standpunten van politieke partijen over asielzoekers en vluchtelingen in het kort worden weergegeven. U kunt deze (gratis) folder bestellen bij de Raad van Kerken in Nederland, Koningin Wilhelminalaan 5, 3818 HN Amersfoort, tel. (033) 463 38 44, e-mail rvc@raadvankerken.nl.

LANDELIJKE DAG VOOR VOLWASSEN 'KINDEREN VAN' IN AMERSFOORT

Op zaterdag 4 november 2006 organiseert Stichting Labyrint~In Perspectief de jaarlijkse landelijke dag. Deze dag is bedoeld voor mensen vanaf 18 jaar die een psychisch zieke vader of moeder hebben of hebben gehad. Er is veel ruimte voor ontmoeting en uitwisseling van persoonlijke ervaringen. Het thema is: Sta eens stil bij... wat er in en om je heen gebeurt / hoe jij je voelt / wat jouw gevoel je te zeggen heeft. Kent u als diaken iemand met een psychisch zieke ouder, dan kunt u doorwijzen naar deze bijeenkomst. Informatie: Stichting Labyrint~In Perspectief, tel. (030) 254 68 03, internet www.labyrint-in-perspectief.nl.



Jaap de Jager/Kerkinactie

Oefening in hoop

**Ik wil mij steeds weer oefenen in de hoop.
Ik hoop dat ik in mensen het goede kan zien.
Ik hoop dat ik in deze tijd
tekenen van hoop kan zien.
Ik hoop dat ik niet door wanhoop
overspoeld zal worden.**

**Ik wil mij steeds weer oefenen in de hoop.
Ik hoop dat ik mensen kan aanmoedigen
en verwarmen.
Ik hoop dat ik anderen niet af zal breken
met mijn woorden.
Ik hoop dat ik mild en terughoudend blijf
in mijn oordeel.**

**Ik wil mij steeds weer oefenen in de hoop.
Ik hoop dat ik open kan blijven staan voor anderen.
Ik hoop dat ik kan luisteren
naar het innerlijk van de mens.
Ik hoop dat er iemand is die mij altijd weer steunt.**

**Ik wil mij steeds weer oefenen in de hoop.
Ik wil leven uit vertrouwen en liefde.
Ik wil doorgeven wat opbouwend en hoopgevend is.
Ik hoop op mensen die samen met mij leven
vanuit de goede hoop.**

Marinus van den Berg uit: "Een nieuw begin" Kok, Kampen 1991